

Lopkopja profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – lopkopis.
2. Profesijas kods – 6121 01.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– lopkopis veic lauksaimniecības dzīvnieku kopšanu, ēdināšanu, atražošanu un lopkopības produkcijas iegūšanu, uzglabāšanu un sagatavošanu realizācijai; veic darba pienākumus lopkopības produkcijas ražošanā atbilstoši labas lauksaimniecības prakses nosacījumiem.

Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai lopkopim nepieciešama A kategorijas traktortehnikas vadītāja apliecība.

Lopkopis strādā uzņēmumā, kurā audzē lauksaimniecības dzīvniekus, vai kā pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja novērtēt un uzturēt kārtībā sanitāro stāvokli lauksaimniecības dzīvnieku novietnē.

2. Spēja apkopt un pabarot lauksaimniecības dzīvniekus.

3. Spēja iegūt un dokumentēt informāciju par lauksaimniecības dzīvniekiem, to veselības stāvokli, uzvedību un novirzi no normas.

4. Spēja nodrošināt pārtikas nekaitīguma un higiēnas prasību ievērošanu lopkopības produkcijas ražošanas procesā.

5. Spēja nodrošināt saražotās lopkopības produkcijas nemainīgu un atbilstošu kvalitāti.

6. Spēja lietot speciālo lopkopības tehniku, iekārtas, aprīkojumu, instrumentus atbilstoši lietošanas instrukcijām.

7. Spēja īstenot mērķtiecīgu ganāmpulka atražošanu un veikt sākotnējās informācijas uzskaiti par lauksaimniecības dzīvnieku produktivitātes rādītājiem.

8. Spēja sagatavot lopkopības produkciju un blakusproduktus uzglabāšanai un realizācijai.

9. Spēja veikt vidi saudzējošus un uzlabojošus pasākumus, sagatavojot un uzglabājot lopbarību, kūtsmēslus un strādājot ar iekārtām un tehniku.

10. Spēja uzturēt labas ražošanas vides stāvokli lauksaimniecības uzņēmumā.

11. Spēja strādāt komandā un individuāli, veicot darba pienākumus.

12. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

13. Spēja pieņemt un izpildīt lēmumus savas kompetences ietvaros un izpildīt darba vadītāja norādījumus, uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.

14. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, lopkopības produkcijas ražošanā izmantot videi draudzīgas tehnoloģijas.

15. Spēja ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības un ugunsdrošības noteikumus.

16. Spēja lietot atbilstošus individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus.

17. Spēja lietot lopkopībā izmantojamās ķīmiski un bioloģiski aktīvās vielas.

18. Spēja sniegt pirmo palīdzību lauksaimniecības dzīvniekiem, dot tiem zāles un veikt citas vienkāršas veterinārmedicīniskas manipulācijas atbilstoši veterinārārsta norādījumiem.

19. Spēja sniegt pirmo palīdzību cilvēkiem.

20. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.

21. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

22. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts un vienā svešvalodā.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Reģistrēt notikumus ar lauksaimniecības dzīvniekiem un ziņot atbildīgajām personām atbilstoši uzņēmumā noteiktajai kārtībai.

2. Atpazīt lopkopības produkcijas ražošanai nepieciešamos barības līdzekļus.

3. Informēt lauksaimniecības uzņēmuma atbildīgās personas par barības līdzekļu atlikumu.

4. Novērtēt lopbarības un dzeramā ūdens patēriņu un ziņot atbildīgajām personām par konstatētajām neatbilstībām.

5. Ievērot lopbarības un papildbarības uzglabāšanas, izēdināšanas un izlietošanas prasības.

6. Veikt lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšanu un dzirdināšanu atbilstoši sastādītajai receptūrai.

7. Uzturēt tīrus lauksaimniecības dzīvniekus, nodrošināt tīrību un labu mikroklimatu novietnēs.

8. Kopt, dezinficēt un uzturēt kārtībā barības uzglabāšanas un sagatavošanas tehniskās būves.

9. Novērtēt lauksaimniecības dzīvnieku novietnes tehnisko stāvokli, iekārtu un aprīkojuma atbilstību darba veikšanai, ziņot atbildīgajām personām par konstatētajām neatbilstībām.

10. Uzglabāt, lietot un uzturēt aprīkojumu atbilstoši lietošanas instrukcijām un uzņēmumā noteiktajām prasībām.

11. Lietot speciālo aprīkojumu un iekārtas lopkopības produkcijas ieguvei.

12. Nodrošināt lopkopības tehnikas un lopkopības iekārtu ekspluatācijas noteikumu un vides aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu.

13. Novērtēt un novērst novirzes no dzīvnieku labturības normām.

14. Novērtēt lauksaimniecības dzīvnieku uzvedību, veselību un ziņot atbildīgajām personām par konstatētajām izmaiņām.

15. Nodalīt slimos lauksaimniecības dzīvniekus no veselajiem.

16. Veikt vienkāršas veterinārmedicīniskās manipulācijas.

17. Veikt sievišķo lauksaimniecības dzīvnieku novērošanu un reģistrēt dzīvniekus ar meklēšanās pazīmēm.

18. Realizēt sastādīto lauksaimniecības dzīvnieku pārojumu plānu.

19. Atšķirt fizioloģiskas lauksaimniecības dzīvnieku dzemdības no apgrūtinātām.

20. Uzraudzīt un vadīt dzemdību procesu lauksaimniecības dzīvniekiem.

21. Lietot aprīkojumu lauksaimniecības dzīvnieku apaugļošanai, grūsnības noteikšanai un dzemdību palīdzībai.

22. Reģistrēt lauksaimniecības dzīvnieku produktivitātes rādītājus.

23. Identificēt, reģistrēt izmaiņas produktivitātes rādītājos un informēt lauksaimniecības uzņēmuma atbildīgās personas par novērotajām pārmaiņām.

24. Grupēt un apzīmēt lauksaimniecības dzīvniekus.

25. Atlasīt un sagatavot realizācijai lauksaimniecības dzīvniekus.

26. Pārvietot lauksaimniecības dzīvniekus un lietot speciālo aprīkojumu.

27. Ražot kvalitatīvu lopkopības produkciju un nodrošināt produkcijas nemainīgas kvalitātes saglabāšanu.

28. Atpazīt un nodalīt ražošanas procesā iegūtu vai radušos nederīgu lopkopības produkciju.

29. Atpazīt un novērst iespējamā piesārņojuma avotus un veidus lopkopības produkcijai un blakusproduktiem.

30. Nepieļaut zooantroponožu (cilvēkiem un lauksaimniecības dzīvniekiem kopīgas infekcijas slimības) izplatību.

31. Fasēt lopkopības produktus un blakusproduktus.

32. Izvēkt, uzglabāt kūtsmēslus atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

33. Noteikt un reģistrēt kūtsmēslu daudzumu.

34. Veikt darbus atbilstoši darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām, identificēt un novērst iespējamus riskus.

35. Sadarboties ar lauksaimniecības uzņēmuma atbilstīgo personu un citiem darbiniekiem.

36. Patstāvīgi organizēt savu darbu, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

37. Veikt sava darba, nostrādātā laika un mantisko vērtību uzskaiti.

38. Lietot datortehniku un speciālo programmatūru lopkopības darbu veikšanai.

39. Lietot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.

40. Identificēt individuālo un kolektīvo darba aizsardzības līdzekļu bojājumus un ziņot par to atbildīgajai personai.

41. Šķirot, uzglabāt un reģistrēt darba procesā radušos atkritumus.

42. Ievērot darba aizsardzības noteikumus darbā ar bīstamajiem atkritumiem.

43. Lietot un glabāt ķīmiskās un bioloģiski aktīvās vielas atbilstoši lietošanas instrukcijām.

44. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, lopkopības produkcijas ražošanā izmantot videi draudzīgas tehnoloģijas.

45. Sniegt pirmo palīdzību lauksaimniecības dzīvniekiem.

46. Sniegt pirmo palīdzību cilvēkiem.

47. Ievērot ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.

48. Saprast un izpildīt lauksaimniecības uzņēmuma atbilstīgo personas norādījumus.

49. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
50. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.
51. Pārvaldīt valsts valodu.
52. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.
53. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. ciltsdarbs;
- 1.2. veterinārijas pamati (lauksaimniecības dzīvnieku fizioloģija un veselība, lauksaimniecības dzīvnieku ginekoloģijas un dzemdniecības pamati);
- 1.3. etoloģija.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. pārtikas nekaitīguma un higiēnas prasības;
- 2.2. produkcijas kvalitātes rādītāji un piesārņojumu veidi;
- 2.3. lopkopības produktu un blakusproduktu pirmapstrāde un fasēšana;
- 2.4. lopkopības atkritumu, tajā skaitā bīstamo atkritumu, apsaimniekošana;
- 2.5. ķīmisko un bioloģiski aktīvo vielu uzglabāšanas noteikumi;
- 2.6. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā;
- 2.7. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. lauksaimniecības dzīvnieku labturība;
- 3.2. zoohigiēna;
- 3.3. lauksaimniecības dzīvnieku mākslīgā apsēklošana;
- 3.4. lopbarības sagatavošana izēdināšanai (veidi, tehnika, process);
- 3.5. lopkopībā izmantojamo barības līdzekļu lietojums;
- 3.6. barības uzglabāšanas un sagatavošanas tehnisko būvju kopšana, dezinfekcija un uzturēšana;
- 3.7. kūtsmēslu apsaimniekošana;
- 3.8. fermu mehanizācija;
- 3.9. lopkopības tehnikas, iekārtu un aprīkojuma darbība;

- 3.10. A kategorijas traktortehnikas vadīšana;
- 3.11. cilvēka uzturam nederīgās lopkopības produkcijas iznīcināšana;
- 3.12. dezinfekcijas un mazgāšanas līdzekļu lietošanas prasības;
- 3.13. lauksaimniecības dzīvnieku novietnes biodrošības noteikumi;
- 3.14. dokumentācijas aizpildīšanas un uzskaites principi;
- 3.15. personīgās un darba higiēnas prasības;
- 3.16. informācijas tehnoloģijas;
- 3.17. vides aizsardzība;
- 3.18. ugunsdrošības noteikumi un ugunsdzēsības līdzekļi;
- 3.19. darba aizsardzība (darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, darba aizsardzības līdzekļi un to lietošana, pirmā palīdzība);
- 3.20. saskarsmes pamati;
- 3.21. darba tiesiskās attiecības;
- 3.22. pirmā palīdzība lauksaimniecības dzīvniekiem;
- 3.23. valsts valoda;
- 3.24. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Iekļaušanās struktūrvienības darbu veikšanā.	1.1. sadarboties ar darba vadītāju un citiem darbiniekiem tiešo uzdevumu veikšanai; 1.2. izpildīt darba vadītāja uzdevumus un norādījumus; 1.3. veikt padarītā darba, nostrādātā laika un izlietoto materiālu uzskaiti; 1.4. ziņot par nepieciešamo materiālu iegādi produkcijas ražošanai.
2. Ikdienas darbu izpilde lauksaimniecības dzīvnieku novietnē.	2.1. apsekot un uzturēt kārtībā novietni; 2.2. kopt un ēdināt lauksaimniecības dzīvniekus; 2.3. veikt lauksaimniecības dzīvnieku ikdienas novērošanu un notikumu uzskaiti; 2.4. uzglabāt, lietot un uzturēt kārtībā lopkopja darbu veikšanai nepieciešamo aprīkojumu.
3. Lopkopības produkcijas ražošana.	3.1. iegūt kvalitatīvu produkciju no lauksaimniecības dzīvniekiem; 3.2. īstenot un ziņot par atražošanas procesu atbilstoši uzņēmumā noteiktajai kārtībai; 3.3. reģistrēt produktivitātes rādītājus un ziņot par konstatētajām izmaiņām.
4. Lopkopības produkcijas uzglabāšana un	4.1. sagatavot lauksaimniecības dzīvniekus realizācijai;

sagatavošana realizācijai.	4.2. sagatavot lopkopības produkciju uzglabāšanai un realizācijai.
5. Vides aizsardzības pasākumu organizēšana.	5.1. ievērot vides aizsardzības noteikumus, apsaimniekojot kūtsmēslus; 5.2. ievērot prasības attiecībā uz lopbarības apriti un lopbarības ražošanai nepieciešamo izejvielu glabāšanu; 5.3. ievērot vides aizsardzības prasības darbā ar tehniku un iekārtām; 5.4. šķirot un uzglabāt darba procesā radušos atkritumus.
6. Darba aizsardzības pasākumu organizēšana.	6.1. ievērot darba drošību darbā ar lauksaimniecības dzīvniekiem; 6.2. ievērot personīgās un ražošanas higiēnas prasības, nodrošināt ražošanas telpu un vides sakopšanu; 6.3. ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības prasības; 6.4. ievērot aizsardzības līdzekļu, higiēnas līdzekļu, ķīmisko un bioloģiski aktīvo vielu lietošanas noteikumus; 6.5. lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus, strādājot veselībai kaitīgos apstākļos; 6.6. ievērot tehnikas un iekārtu ekspluatācijas un lietošanas noteikumus; 6.7. ievērot satiksmes drošības noteikumus saimniecības teritorijā un ārpus tās.

Lopkopja profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Dzintra Lejniece – eksperte, SIA "Cūku Ciltsdarba centrs", direktore, KS "Latvijas Cūku audzētāju asociācija", lopkopības speciāliste;
- Ilmārs Gruduls – eksperts, SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs", lopkopības konsultants;
- Dainis Arbidans – eksperts, SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs", konsultants, eksperts veterinārmedicīnā;
- Ieva Alpa-Eizenberga – ZS "Robežnieki", izpilddirektore, biedrība "Latvijas Piena ražotāju asociācija", valdes priekšsēdētāja;
- Elena Guša – eksperte, SIA LLU MPS "Vecauce", galvenā zootehniķe;

Agita Doniņa –	moderatore, docētāja;	SIA	"Biznesa augstskola Turība",
Renāte Cāne –	moderatore, docētāja.	SIA	"Biznesa augstskola Turība",

Lopkopja profesijas standarta eksperti:

Maija Brunovska –	Latvijas Šķirnes dzīvnieku audzētāju biedrība, valdes priekšsēdētāja;
Indra Garsele –	Latvijas Holšteinas šķirnes lopu audzētāju asociācija, ciltsdarba speciāliste;
Dina Avotiņa –	Latvijas aitu audzētāju asociācija, biroja administratore.